

Mediamissers Onderzoek Gaza escalatie, 9 - 17 maart 2012

Inleiding

Op vrijdag 9 maart escaleerde het geweld rond Gaza en Zuid-Israël. Er zijn in de dagen daarop zeker 300 raketten op Israël afgevuurd en 25 mensen omgekomen in Gaza, waarvan 21 strijders. In Israël vielen acht gewonden, en het leger voerde circa 40 aanvallen uit op de Gazastrook. Wij hebben de berichtgeving hierover van een aantal media bekeken en beoordeeld op evenwichtigheid, aandacht voor de context van het geweld, aanleiding van het geweld, of snel duidelijk is of slachtoffers strijders of burgers zijn en natuurlijk accuraatheid van de berichten. Concreet gaat het om de volgende zaken:

- Reden van de liquidatie van die PCR leiders genoemd (verijdelen grote aanslag)?
- Gemeld dat er daarvoor al raketten op Israël waren afgevuurd?
- Noemt de kop alleen Israëliisch geweld of van beide kanten?
- Hoe snel wordt in het artikel duidelijk dat Israël alleen voornamelijk strijders/terroristen doodde, en pas zondag ook een burgerslachtoffer (op toen in totaal 17 doden) viel?
- Was er aandacht voor het feit dat er ook aan Israëls kant gewonden waren, schade was, scholen dicht, het leven ontregeld?
- Was er aandacht voor het feit dat Israël er alles aan doet om slachtoffers aan eigen kant te voorkomen zoals het Iron Dome raketafweer systeem (70.000 Dollar per onderschepte raket en in totaal 40 raketten onderschept), sluiten van scholen, oproepen aan mensen om de hele dag in de buurt van schuilkelders te blijven)?
- Werd duidelijk dat Israëls aanvallen juist ook gericht zijn op het voorkomen van meer aanvallen op Israël, door het uitschakelen van raketlanceerinstallaties en het beschieten van strijders die beschietingen op Israël aan het voorbereiden zijn?
- Toont de foto erbij Israëliisch geweld of Palestijns of is hij neutraal?

Het onderzoek betreft vooral de NOS, Trouw, Volkskrant en NRC (deels op basis van persbureau ANP). Hoewel we veel artikelen tegenkwamen over de escalatie, viel op dat er minder aandacht voor was dan bij voorgaande uitbarstingen van geweld. Zo stonden de artikelen op onopvallende plaatsen en in de journaals van de NOS en RTL waren er korte berichten zonder uitgebreide reportages. Ook andere TV programma's besteedden er geen aandacht aan. De reden hiervoor ligt mogelijk in het geringe aantal Palestijnse burgerdoden. Hoewel de media in hun berichtgeving dit feit niet duidelijk vermelden, lijkt dit wel invloed te hebben op de berichtgeving en de aandacht die men aan de zaak besteedt.

=====

De Volkskrant en Trouw brachten dezelfde 7 artikelen op hun websites, met identieke koppen en overgenomen van het ANP:

1. Zaterdag 10 maart: "**Twaalf Palestijnen dood bij luchtaanvallen Israël**". ([Volkskrant](#) / [Trouw](#)) Bij de introductie wordt nog eens gemeld dat '12 Palestijnen zijn omgekomen'. Pas in de tweede alinea staat voorzichtig: "Door de luchtaanvallen zouden ook tien leden van de al-Quds Brigade zijn gedood." Omdat eerder werd gemeld dat er twee leden van de Volksverzetscomités bijzaten, kan de oplettende lezer nu uitrekenen dat er dus enkel strijders zijn gedood door Israël, en bedenken dat de Palestijnen daarentegen hun raketten ongericht op Israëlische burgers afvuren. Dat staat echter nergens duidelijk in de tekst. Het woordje 'zou' suggereert overigens onterecht dat het lang niet zeker is dat die 10 Palestijnen van de Al Quds Brigade, de militaire vleugel van de Islamitische Jihad, zijn. De twaalf Palestijnse doden werden ook niet gemeld als 'zouden' te zijn omgekomen. Vanwaar dan die reserve bij het vermelden van het 'lidmaatschap' van de Al Quds Brigade?

Het artikel vermeldt niet dat volgens Israëlische inlichtingen de PCR leiders in een vergevorderd stadium waren wat betreft de voorbereiding van een grote aanslag. Er wordt wel gemeld dat er voor de dood van die leiders al raketten op Israël waren afgevuurd, en het artikel meldt ook dat Israëls aanvallen zich richten op raketlanceerinstallaties en dergelijke.

2. Zaterdagavond volgt een artikel met de kop: "**Dodelijkste etmaal in 3 jaar in Gaza**". ([Volkskrant](#) / [Trouw](#)) In de lead wordt gemeld dat de afgelopen 24 uur 15 Palestijnen zijn omgekomen en tientallen gewond raakten. In de eerste alinea wordt wederom gesproken van Palestijnen die om het leven komen. Pas daarna wordt gemeld dat de Palestijnen 'projectielen' op Israël afvuurden, waarbij vier mensen gewond waren geraakt. Vervolgens wordt de dood van 'militantenleider' Zohair al-Qaisi nog eens gemeld, echter zonder de context te geven van de op handen zijnde aanslag die werd verijdeld. Tot slot meldt men dat de Arabische Liga de Israëlische aanval heeft veroordeeld, en de internationale gemeenschap oproept Israël aan te spreken op het geweld.

Dit artikel is erg gekleurd, met een grote focus op het Israëlische geweld en zonder onderscheid tussen Palestijnse strijders en burgers te maken, zodat het lijkt alsof Israël het op alle Palestijnen heeft gemunt terwijl slechts strijders zijn omgekomen, vaak terwijl ze zelf op weg waren raketten af te schieten. Het woord 'projectielen' klinkt een stuk onschuldiger dan 'raketten' terwijl het onder andere om Grad raketten ging die flinke schade kunnen aanrichten. Men meldt niets over de gevolgen voor Israël van alle aanvallen, de ontregeling van het openbare leven in een groot gebied. De kop ten slotte is erg dramatisch, en suggereert Syrische toestanden terwijl het om 15 strijders gaat.

3. Op zondag 11 maart een artikel getiteld: "**Derde dag op rij van luchtaanvallen op Gazastrook**". ([Volkskrant](#) / [Trouw](#)) Ook deze kop is weer erg eenzijdig en focust alleen op het Israëlische geweld, en ook in de lead opnieuw alleen aandacht voor Israëlisch geweld. Het korte stukje meldt daarna dat het geweld vrijdag begon en dat de VS en de EU de partijen hebben opgeroepen tot kalmte. Er staat een foto bij waarin een Iron-Dome raket wordt afgevuurd om een Palestijnse raket te onderscheppen. Aanvankelijk stond er bij de foto in de VK dat Israël een raket afvuurde op de Gazastrook. Na klachten is dat onderschrift aangepast.
4. Op maandag 12 maart wordt gemeld: "**Opnieuw doden door luchtaanvallen op Gazastrook**". ([Volkskrant](#) / [Trouw](#)) De lead meldt: "Israëlische gevechtsvliegtuigen hebben vanochtend vroeg opnieuw bombardementen uitgevoerd op de Gazastrook." Ook hier weer alleen aandacht voor Israëlisch geweld. Ook

de twee volgende alinea's focussen op Israëlisch geweld en Palestijnse slachtoffers. Pas in de derde alinea wordt gemeld dat "De Israëlische luchtaanvallen begonnen nadat Palestijnen vanuit de Gazastrook projectielen op Israël hadden afgevuurd", en wordt dezelfde tekst herhaald als in eerder berichten over vier Israëlische gewonden en wat Israël beschoot. Ook de rest van het artikel bestaat uit herhalingen, namelijk dat al-Qaisi is gedood, de PRC wraak zwoer en Israël zei raketaanvallen te zullen vergelden. Op de foto erbij een gewond Palestijns jongetje.

5. Dinsdag 13 maart een artikel onder de kop: "**Bestand Gaza tussen Israël en Palestijnen**". ([Volkskrant](#) / [Trouw](#)) In dit artikel is met name de volgende zin gekleurd: " Het bestand moet een einde maken aan het geweld van de afgelopen dagen. Door Israëlische bombardementen kwamen minimaal 25 Palestijnen om het leven volgens medici in de Gazastrook. Onder de doden zouden zowel burgers als militanten zijn." In werkelijkheid was het overgrote merendeel van de doden strijder voor een terreurorganisatie, meestal Islamitische Jihad. Vervolgens stelt het artikel dat het geweld was begonnen met het doden van een leider van een Palestijnse militie door Israël. In de weken ervoor werden er echter ook al een aantal raketten afgevuurd. Bovendien werd die leider gedood omdat hij een aanslag voorbereidde in Israël.
6. Later op 13 maart, onder de kop: "**Wapenstilstand Gaza houdt stand**". ([Volkskrant](#) / [Trouw](#)) Het artikel stelt dat de wapenstilstand door beide partijen grotendeels wordt nageleefd, terwijl de Palestijnen nog verschillende raketten afschoten op Israël. Dit wordt echter pas later vermeld, in de derde alinea. Men schrijft: 'Na de wapenstilstand zijn nog ongeveer 10 raketten afgevuurd richting Israël'. Het artikel spreekt wederom van de 25 'Palestijnen' die om het leven kwamen en vermeldt ook 80 gewonden door de Israëlische beschietingen, zonder erbij te vermelden dat dit grotendeels strijders waren. Net als bij het vorige artikel wordt de liquidatie van een militieleider als oorzaak van de geweldsuitbarsting vermeld. In dit bericht staat ook dat militanten zelfgemaakte raketten op Israël afvuurden. Waarom dit zo met name is genoemd is onduidelijk, maar zou kunnen wijzen op de superioriteit van het Israëlische wapenarsenaal, waartegenover de Palestijnen machteloos staan. Het is echter goed om te beseffen dat die zelfgemaakte raketten allerm minst onschuldig zijn. In de punt van zo'n raket bevindt zich explosief materiaal, samen met spijkers en metaalscherven veroorzaakt dit maximale schade. Bovendien worden veel wapens via de Sinaï Gaza binnen gesmokkeld, waaronder steeds betere en zwaardere raketten met een steeds groter bereik.

Verder in het bericht de mededeling dat Hamas zich de afgelopen dagen afzijdig van het geweld heeft gehouden. Maar Hamas heeft vorig jaar in augustus zelf een stilzwijgende wapenstilstand met Israël gesloten en beloofd ervoor te zorgen dat ook andere bewegingen, die verantwoordelijk zijn voor de vele raketbeschietingen, zich aan dit akkoord zouden houden. Die belofte is niet nagekomen.
7. Op 15 maart verschijnt een artikel met een zeer gekleurde kop: "**Israëlische luchtaanval ondanks staakt het vuren**". ([Volkskrant](#) / [Trouw](#))

Palestijnse burgers inspecteren een verwoeste fabriek na een Israëlische raketaanval gisteren in het oosten van de Gazastrook.

De titel suggereert dat het sinds het staakt het vuren aan Palestijnse kant stil zou zijn geweest. Maar dat is pertinent onjuist. De lead meldt: "De Israëlische luchtmacht heeft vandaag aanvallen uitgevoerd op doelen van Palestijnse extremisten in de Gazastrook. De luchtmacht kwam in actie nadat gisteren vanuit de Gazastrook drie raketten op het zuiden van Israël waren afgevuurd." In de derde alinea wordt nog eens, nu in correcte volgorde, gemeld: "In weerwil van dit staakt-het-vuren werden vanuit de Gazastrook nog wel enkele raketten en mortiergranaten afgeschoten, waarop Israël antwoordde met luchtaanvallen." Dat is de correcte weergave, die men natuurlijk aan het begin van het stuk had moeten melden, en ook in de kop had deze volgorde van de aanvallen duidelijk moeten zijn. De kop spreekt echter in het geheel niet van Palestijns geweld en doet het voorkomen alsof Israël de agressor is die het staakt het vuren schendt. Een flinke misser. De foto erbij toont een verwoeste fabriek na een Israëlische aanval. Men verzuimt te vermelden dat hier wapens werden geproduceerd of bewaard.

In al deze artikelen van de Volkskrant en Trouw online komen we niks te weten over de vrijdelde aanslag afgelopen vrijdag, de hoeveelheid en wat voor raketten er op Israël werden afgevuurd en waar zij terecht kwamen, de impact hiervan op de mensen in Israël, of het feit dat Israël voornamelijk strijders heeft gedood, vaak wanneer zichzelf raketten wilden afschieten.

De koppen en de leads en vaak ook nog de eerste alinea melden uitsluitend Israëlisch geweld en Palestijnse slachtoffers. Ook de terminologie is gekleurd: wanneer Israël iets meldt wordt soms het woordje 'zou' toegevoegd terwijl men dat bij Palestijnse bronnen niet doet. Het woord 'projectielen' klinkt als een eufemisme voor 'raketten'. En uiteraard wordt nergens van 'terroristen' gesproken, maar slechts van 'militanten' ondanks het feit dat het wel degelijk gaat om mensen die geweld tegen burgers (proberen te) plegen, en geen guerrillastrijders die slechts het Israëlische leger bevechten.

De berichten waren afkomstig van persbureaus als ANP maar de Volkskrant en Trouw zijn verantwoordelijk voor de berichtgeving.

Volkskrant papieren krant:

In de papieren krant wordt meer achtergrondinformatie gegeven.

Zaterdag 10 maart staat er geen artikel over Gaza in de Volkskrant.

Maandag 12 maart, nieuwsartikel, kop: 'VN en VS vragen Egypte te bemiddelen' met als ondertitel: Israëliërs en Palestijnen bestoken elkaar al dagen met mortiergranaten en raketten.

De lead vermeldt alleen Israëliësch geweld, waaronder de dood van een 13-jarige jongen.

In dit artikel wordt wel gemeld dat de scholen en de universiteit in Beersheva gesloten zijn en er zo'n 30 raketten op Israël zijn afgevuurd. Men geeft ook iets meer achtergrondinformatie over de twee PRC leiders, maar nog steeds niet dat zij een grote aanslag zouden hebben willen plegen.

Men schrijft: "De meeste slachtoffers aan Palestijnse kant zijn volgens Israëliëse militaire zegslieden terroristen die gedood werden korte tijd nadat zij projectielen op Israël afvuurden". Wederom wordt dit met veel scepsis gebracht, terwijl vast staat dat verreweg de meeste doden strijders van de Islamitische Jihad en de Volksverzetscomités zijn.

Op dinsdag 14 maart wordt er een hele pagina voor ingeruimd, met een interview met iemand van de Qassambrigades en een nieuwsartikel onder de kop: "Interventie Egypte stopt het geweld niet."

Het artikel met de strijder van de Qassambrigades, onder de kop: " Hamas geeft het bevel voor de beschietingen" is onthullend. Hij maakt duidelijk dat Hamas alles controleert wat er gebeurt en er geen raket zonder toestemming van Hamas wordt afgeschoten. Hij geeft ook aan tegen een tweestatenoplossing te zijn en dat men heel Palestina 'terug' wil.

We vragen ons alleen af of hij wel van de Qassambrigades is en niet van de aan Islamitische Jihad gelieerde Al Quds Brigades. De Al Qassambrigades zijn immers gelieerd aan Hamas, en Hamas vuurde nu zelf geen raketten af.

Naast dit interview heeft men ook een nieuwsartikel, onder de kop: "Interventie Egypte stopt geweld niet". Daarin wordt gemeld dat Islamitische Jihad pas over een bestand wil praten nadat Israël met zijn 'agressie' is gestopt, en dat Israël een grondoffensief overweegt.

Men schrijft: "maandag zijn 37 projectielen op Israël afgeschoten", waarna ook enkele plaatsen worden genoemd waar raketten of 'projectielen' neerkwamen. Het woord 'projectielen' klinkt onschuldiger dan 'raketten', zeker wanneer men bedenkt dat veel raketten van tegenwoordig een stuk beter zijn dan de oude zelfgemaakte qassams die doorgaans weinig schade aanrichten.

Voorts wordt er gesproken van 21 doden aan Palestijnse kant waarvan de meeste militanten waren, en wordt gemeld dat volgens Israël de terroristen burgers als menselijk schild gebruiken.

Op woensdag 15 maart een nieuwsartikel onder de kop: "Egypte stopt geweld tussen Gaza en Israël". Men meldt dat er in de ochtend nog mortieren werden afgevuurd in de grensstreek, en het daarna rustig bleef en Israël geen aanvallen meer uitvoerde. Er vielen echter gewoon nog raketten in Israël, en of dat dichtbij of wat verder van de grens was doet er voor de mensen die er wonen weinig toe. Het woord grensstreek klinkt kortom wat eufemistisch en lijkt te suggereren dat het dan geen echte schending is van het staakt het vuren. In werkelijkheid hebben de Palestijnse facties het staakt het vuren herhaaldelijk geschonden.

Tot slot wordt gemeld dat er meer dan 200 'projectielen' op het Zuiden van Israël waren afgevuurd en het openbare leven er goeddeels tot stilstand kwam. Volgens [verschillende bronnen](#), waaronder de [Palestijnse groeperingen zelf](#), waren er meer dan 300 raketten op Israël afgevuurd tot het staakt het vuren in ging.

Op vrijdag 17 maart stond er een ingezonden stukje in de krant van de Israëliëse ambassadeur Haim Divon onder de kop: 'Wat als een raket inslaat in Utrecht?', waarin hij Israëls kant toelicht en benadrukt dat Israël zich verdedigt tegen raketaanvallen die op haar burgers zijn gericht en daarbij alleen de geweldplegers en hun infrastructuur tot doelwit heeft. Op dezelfde pagina staat een (langer) opiniestuk van Rick Molensteen van Een Ander Joods Geluid over het geweld van Israëliëse kolonisten en wordt Israël ervan beschuldigd die veel te veel hun gang te laten gaan, en roept hij op tot een einde aan de bezetting.

Samenvattend valt op dat de papieren krant een stuk genuanceerder is dan de website waar alleen ANP berichten stonden die zonder uitzondering gekleurd waren. In de papieren krant wordt meer context en toelichting gegeven, wordt duidelijker gemaakt dat Israël ook leed onder de vele raketten en werd ook iets duidelijker dat Israël vooral strijders tot doelwit had. Vooral het interview met een strijder van de Al Qassam Brigade geeft een inkijkje naar de andere kant; enerzijds wordt de medeplichtigheid van Hamas hier duidelijk en anderzijds de radicale denkbeelden van de Palestijnse strijders. Hij maakt duidelijk geen problemen te hebben met het doden van vrouwen en kinderen en heel Palestina te willen bevrijden. Ook het stukje van de ambassadeur benadrukt Israëls kant.

Bronnen o.a. [Elsevier](#) en [Der Spiegel](#).

=====

NU.nl: [‘Geweld in Gazastrook houdt aan’](#)

In dit beknopte bericht van maandag 12 maart wordt gemeld dat er in Gaza 18 mensen om het leven zijn gekomen en 28 mensen gewond. Dat de meesten van die 18 doden Palestijnse strijders waren wordt niet genoemd. Er wordt ook achterwege gelaten dat er 8 Israëli's gewond zijn geraakt en er volgens Israëlische bronnen sinds afgelopen januari meer dan 415 Raketten en 244 mortiergranaten op Israëlische bevolkingscentra zijn afgeschoten. Opvallend is de melding over de dood van een 12-jarige jongen. In het bericht staat dat hij op weg zou zijn geweest naar een school in een vluchtelingenkamp. Maar volgens Israëlische legerbronnen zou die jongen hebben toegekeken bij militanten die bezig waren raketten gereed te maken om te worden afgevuurd op Israël.

Bron: [Der Spiegel](#).

=====

NOS website: "[Tien doden bij vergelding Israël](#)"

Toegevoegd: vrijdag 9 mrt 2012, 16:46 / Update: zaterdag 10 mrt 2012, 07:26

De titel is suggestief en legt erg de nadruk op Israëliisch geweld. "Tientallen raketten op Israël afgevuurd, tien doden in Gaza" was objectiever geweest.

Bij de zin: "Onder de andere doden zijn volgens Israël twee Palestijnen die op het punt stonden nog meer raketten op Israël af te vuren" had de NOS moeten vermelden dat het hier om terroristen gaat. Nu heeft de NOS de indruk gewekt alsof het om gewone burgers gaat. De vergeldingsactie van Israël was een antwoord op de raketten die doelbewust vanuit Gaza door terroristen worden afgevuurd op Israël. Daarbij richt Israël niet op burgerdoelen, maar doet gerichte aanvallen in Gaza op locaties waarvandaan raketten worden afgevuurd. Vanuit Gaza worden raketten afgevuurd op burgerdoelen.

"Onder de doden zou Zuheir al-Qessi zijn, de leider van de militante Palestijnse beweging Volksverzetcomités." Daarbij ontbreekt het vermelden van het feit dat Zuhir Kaisi en Mahmud Haninni beiden lid zijn van [PRC](#), een terroristische organisatie in Gaza.

Bij het audiofragment wordt gezegd dat het begon met een gerichte aanval van Israël op een militante leider die verantwoordelijk wordt gehouden voor de aanval bij Eilat vorig jaar. Dat hij met een nieuwe aanslag bezig zou zijn wordt niet vermeld, ook niet op de website. Er wordt gevreesd voor een nieuwe geweldsgolf (derde intifada) omdat de Palestijnse kwestie van tafel is vanwege Iran, en men het vredesproces dood acht.

NOS website "[Beschielingen Gaza gaan door](#)"

Toegevoegd: zondag 11 mrt 2012, 07:43

De koptitel luid: "Beschielingen Gaza gaan door" de kop suggereert dat allen Israëliische beschielingen doorgaan, echter het is een antwoord op raketvuur vanuit Gaza. De Israëli's doen dit doelgericht, toen waren er al tegen de 100 raketten afgevuurd op steden en dorpen in Israël. De NOS had in zijn titel kunnen zetten dat Beschielingen tussen Israël en de Palestijnen nog doorgaan.

Video nieuws: een Palestijnse jongen en een militant werden vandaag gedood; de Palestijnse raketten richtten geen schade aan in Israël; het geweld begon na een liquidatieactie van Israël.

NOS website: '[Doden in Gazastrook bij raketaanval](#)'

Toegevoegd: maandag 12 mrt 2012, 11:39

Wederom gaat het in de kop alleen over Israëliisch geweld, terwijl er iedere dag ook tientallen raketten op Israël werden afgevuurd.

Het artikel meldt: "De Israëliische reactie was gericht op wapendepots, zei een Israëliische legerwoordvoerder. De wapens lagen volgens Israël opgeslagen in woningen." Het is algemeen bekend dat groeperingen wapens opslaan in huizen, scholen en [andere gebouwen](#), bij de aanvallen heeft Israël specifiek wapendepots gebombardeerd.

De door de NOS omschreven 'schooljongen' die omkwam als gevolg van een Israëlische aanval, daarover bestaat [sterke twijfel](#) of hij hierdoor is omgekomen. Israël ontkende daar in de buurt een luchtaanval te hebben uitgevoerd. Volgens een AFP correspondent waren er geen tekenen van een Israëlische aanval te zien en droeg hij waarschijnlijk explosieven bij zich die zijn ontploft.

De NOS meldt voorts: "Sinds vrijdag is het onrustig in het gebied nadat Israël vrijdag een Palestijnse militant had gedood. Bij beschietingen over en weer zijn sindsdien 21 Palestijnen gedood en twee Israëliërs gewond geraakt." De door de NOS aangehaalde Palestijnse militant is een terroristenleider.

De NOS schrijft: "Israël en Hamas, dat de Gazastrook controleert, nemen sinds de oorlog van drie jaar geleden een wapenstilstand in acht, maar kleinere Palestijnse facties, zoals de Islamitische Jihad, vuren af en toe toch raketten af op Israël. Israël reageert vrijwel altijd direct met luchtaanvallen."

De kleinere Palestijnse facties zoals de [Islamitische Jihad](#) zijn terreurorganisaties, Hamas die de Gazastrook bestuurt is een [terreurorganisatie](#) zoals dit ook door de VS en de EU is vastgesteld. Hamas zou dergelijke beschietingen volgens het eerder overeengekomen staakt het vuren moeten voorkomen (bron: [Wikipedia](#)). De wapenstilstand is door de Palestijnen herhaaldelijk geschonden in de afgelopen jaren. Elsevier meldt op 22 augustus vorig jaar een wapenstilstand, en verwijst daarvoor naar de Israëlische krant Haaretz ([zie Elsevier](#)). Daarin werd ook expliciet gezegd dat andere groeperingen buiten Hamas zich er ook aan zouden houden. Overigens vuurde Hamas zelf in 2010 [nog raketten af](#).

Ook in [Eilat en Aqaba](#) heeft Hamas eerder nog raketten afgevuurd.

Audio: Palestijnse jongeren legden aan Monique van Hoogstraten uit waarom ze dit doen. Hamas neemt geen deel aan de raketten maar laat ze nog een paar dagen begaan, zal ze dan laten stoppen uit vrees voor een grote aanval van Israël. Gaza is niet klaar voor een nieuwe oorlog. De Israëli's gaan in schuilkeiders maar reageren gelaten, ze worden beschermd door het luchtafweer.

NOS, verdere video en audio clips op website:

- 1) Geluidsfragment radio zondag 11 maart 2012 13:14 uur. Met correspondent Monique van Hoogstraten. Vrij objectieve en correcte informatie: het geweld is nooit weggeweest, er vielen wekelijks wel raketten op Israël, maar de escalatie nu komt door de liquidatieactie van Israël, vergelding op vergelding. De doden zijn voornamelijk strijders en één burger. De raketten zijn niet het werk van Hamas, maar van kleine facties. Hamas veroordeelt het niet maar probeert het wel te stoppen en heeft zo een dubbele rol.
- 2) Geluidsfragment radio maandag 12 maart 2012 12:32 uur. Er wordt gemeld dat er een jongen is omgekomen als gevolg van Israëlisch vuur, deze informatie is vrijwel zeker niet juist. Deze 15-jarige jongen zou zelf met explosieven in aanraking gekomen zijn.
- 3) Beeldmateriaal maandag 12 maart 2012, 12:29 Tijdens dit verslag van de gebeurtenissen wordt niet gesproken over het feit dat er al maanden lang beschietingen zijn op Israël, iets dat voor het bredere perspectief van het conflict wel degelijk als achtergrond genoemd moet worden.
- 4) Beeldmateriaal maandag 12 maart 2012, 12:53: 'Palestijnen begraven omgekomen militant'
"Dit zijn beelden uit de Gazastrook van een begrafenis van een Palestijnse militant in de zuidelijke stad Khan Younis. Duizenden Palestijnen bezochten de begrafenis. De militant kwam om bij een Israëlische

raketaanval, die volgde vanochtend op beschietingen vanuit de Gazastrook. Het geweld van de laatste dagen is het hevigste in maanden”.

5) Beeldmateriaal dinsdag 13 maart met tekst op de website: 'Aanvallen gestaakt in Gazastrook'
“Volgens een Egyptische bemiddelaar hebben Israël en milities in de Gazastrook ingestemd met een wapenstilstand. Het bericht is nog niet bevestigd. Door Israëlische luchtaanvallen zijn de afgelopen dagen zeker 22 Palestijnen om het leven gekomen. Aan Israëlische kant zijn enkele gewonden gevallen”.

Door die laatste zin wordt gesuggereerd dat Israël de grote agressor is. Men laat de aanleiding voor de Israëlische aanvallen, de aanslag die de Volksverzetscomités wilde plegen, weg, en minimaliseert het Palestijnse geweld. Beter was geweest als men had genoemd dat er meer dan 300 raketten en mortieren op Israël waren afgevuurd.

Algemene opmerking NOS:

Over het algemeen is de berichtgeving van de NOS op de radio objectiever dan in de journaals (dat voornoemd beeldmateriaal is grotendeels ook in de journaals uitgezonden) en op de website. In de berichtgeving in de journaals en op de website ontbreken achtergronden die wel degelijk het vermelden waard zijn. Het lijkt alsof er verschillende redacteurs werken bij de verschillende media binnen de NOS. De korte titels op de websites laten ruimte voor eigen interpretatie van de kijker/lezer.

=====

NRC Handelsblad

Op zaterdag 10 maart (08:15) kopt NRC Handelsblad op zijn internetsite: [‘Twaalf doden bij Israëlische luchtaanvallen boven Gaza’](#).

In de intro schrijft Pim van den Dool echter: ‘Bij Israëlische luchtaanvallen boven de Gazastrook zijn sinds gistermiddag zeker twaalf Palestijnen om het leven gekomen.’ De toevoeging van het woord ‘zeker’ wekt de suggestie dat het er ook meer kunnen zijn. Er wordt gewag gemaakt van Palestijnen zonder dat duidelijk is of het om onschuldige burgers of strijders gaat. De NRC haalt medische functionarissen uit Gaza aan die zeggen dat er ook 25 gewonden zijn gevallen. Het blijft onduidelijk of die gewonden strijders zijn of onschuldige burgers.

Vervolgens meldt NRC dat twee ‘belangrijke militanten’ zijn gedood, waaronder de leider van de Volksverzetscomités. De naam van de secondant van de leider wordt wel genoemd, Mahmoud Halani, maar niet die van de leider zelf, Zuhair al-Qaissi. Ook staat in het stuk niet waarom de IDF deze mannen doodde. Volgens de IDF waren zij namelijk bezig met het voorbereiden van een grote terroristische actie. Of dat werkelijk zo is, weet de lezer natuurlijk niet. Maar het blijft informatief te weten dat Israël dit wereldkundig heeft gemaakt.

Van den Dool schrijft dat ‘De Israëlische luchtaanvallen van gisteren begonnen nadat Palestijnse militanten eerder op de dag twee raketten op het zuiden van Israël hadden afgeschoten. Daarbij vielen geen gewonden.’ Het lijkt er zo op dat twee Palestijnse raketten die geen gewonden veroorzaken meteen worden gevolgd door nauwkeurig dodelijk vuur van Israël. NRC vervolgt met: ‘Sinds de luchtaanvallen gisteren begonnen, zijn [volgens de Israëlische krant Haaretz](#) meer dan zestig projectielen op Israël afgevuurd. Bij de raketbeschietingen raakten acht Israëli’s gewond.’ Palestijnen hebben zo te zien 7,5 raketten nodig om één Israëliër te verwonden. Ook in de NRC zijn de mensen die raketten afschieten op burgerdoelen ‘militanten’ en geen terroristen. Volgens de definitie van de VN echter is ‘terroristisch’ *iedere actie die erop is gericht de dood of verwonding van burgers of niet-militairen te veroorzaken..*

NRC maandag 12 maart papieren krant:

‘Bij Israëlische luchtaanvallen op de Gazastrook zijn vanochtend opnieuw drie Palestijnen gedood, onder wie een jongen van zestien. Daarmee komt het aantal Palestijnse doden sinds vrijdag op 21, onder wie 18 militanten. Tientallen Palestijnen raakten gewond.’

De NRC begint met de algemene aanduiding ‘drie Palestijnen’ die zijn gedood, met de larmoyante toevoeging ‘waaronder een jongen van 16’. Daarna pas schrijft de krant dat van de 21 tot dan toe gedode Palestijnen er 18 ‘militant’ waren. De 16 jarige jongen is waarschijnlijk niet door Israëlisch vuur gedood (zie commentaar bij artikelen Trouw en NOS).

De krant noemt de wederzijdse beschietingen ‘de dodelijkste sinds de Israëlische operatie in Gaza in 2009, die aan circa 1.400 Palestijnen en dertien Israëliërs het leven kostte.’ Ook hier weer het gebruik van de algemene aanduidingen Palestijnen en Israëliërs zonder duidelijk te maken dat het overgrote deel van de gedode Palestijnen combattanten waren.

De krant schrijft dat ‘De jongste ronde van geweld vrijdag (begon) toen Israël een leider van de militante vleugel van de Volksverzetcomités (PRC) doodde.’ Nu staat er in tegenstelling tot de internet editie wel bij dat hij volgens Israël een aanslag beraamde. Dat voorafgaand aan het doden van die terroristenleider vanuit Gaza al raketten en mortieren op Israël waren afgeschoten, schrijft de krant er niet bij. Nu is de suggestie dat het geweld begon met een Israëlische actie.

De NRC preciseert dat de latere Palestijnse raketaanvallen het werk zijn van Islamitische Jihad ‘en andere extremistische facties die zich met geweld verzetten tegen de Israëlische bezetting van de Palestijnse

gebieden'. De impliciete boodschap is dat het Palestijnse geweld alleen die facties valt toe te schrijven. Hamas zou hiertegen niets kunnen doen. Sterker nog, wie zou denken dat Hamas al sinds jaar en dag de lakens uitdeelt in Gaza heeft het mis. De NRC: 'De fundamentalistische organisatie Hamas zou proberen via Egyptische bemiddeling een nieuw staakt-het-vuren met Israël te bewerkstelligen. De beweging heeft geen baat bij escalatie omdat een inval van Israël het einde van Hamas' bewind in Gaza kan betekenen.'

De NRC suggereert bij herhaling dat Hamas de geweldloze strijd voorstaat, maar dat Israël iedere vorm van Palestijns geweld aangrijpt om meedogenloos actie te voeren. Israël heeft echter evenzeer geen baat bij een escalatie, maar evenmin bij aanslagen en raketaanvallen zoals die ook in februari regelmatig voorkwamen. De suggestie wordt echter gewekt dat Israël reageert met dodelijk geweld op Palestijnse speldenprikken die nauwelijks militair effectief zijn. Dat is ook de mening van de vaste Midden-Oosten redacteur Carolien Roelants. Zij schreef maandag 16-01-2012: 'Het is sinds jaar en dag de Israëlische standaardreactie op al dan niet vermeend gevaar: dreig met extreem geweld of sla erop, hard. (...) Sinds enkele weken hamert de Israëlische legertop op de onvermijdelijkheid van een nieuwe oorlog in de Gazastrook, nog harder dan de vorige. Waarom is onduidelijk. Hamasleider Meshaal heeft juist gezegd dat zijn organisatie nu vreedzaam protest tegen de bezetting voorstaat.'

NRC internet, maandag 12 maart, kop: [Twee Palestijnen gedood na nieuwe raketbeschietingen op Israël](#)'.

Redelijk evenwichtig artikel, al was het aantal raketten dat sinds vrijdag door de Palestijnen werd afgevuurd waarschijnlijk het dubbele van de hier genoemde 'meer dan 100'. In tegenstelling tot Trouw en de Volkskrant heeft de NRC een paar keer een commentaar van de eigen correspondent, Leonie van Nierop. Zij benadrukt in dit commentaar wederom dat Hamas geen volledige controle heeft over wat de andere groeperingen doen en zelf geen escalatie wil. Volgens andere bronnen echter heeft Hamas wel degelijk de volledige controle en gebeurt er niks in Gaza zonder haar toestemming.

NRC internet, maandag 12 maart, kop: [Egypte bemiddelt in nieuw conflict Gaza en Israël](#)'

Wederom redelijk evenwichtig artikel, maar weer met het veel te lage aantal van 'meer dan 100' raketten, en hetzelfde commentaar van Leonie van Nierop. Van genoemde 5 Palestijnse burgers die om het leven kwamen, zijn 2 hoogstwaarschijnlijk niet door Israëlisch vuur omgekomen, maar dat is wel de suggestie.

Dinsdag 13 maart schrijft Israël-correspondent Leonie van Nierop onder de kop '[Israël wil nu geen inval in Gaza](#)' dat '(..) Bij tientallen Israëlische luchtaanvallen, die vrijdag begonnen met de liquidatie van een Palestijn die een aanslag zou beramen, (...) zeker 24 Palestijnen om het leven kwamen, onder wie vijf burgers.'

Zij schrijft dus dat de vijandelijkheden begonnen met de moord op een Palestijn die een aanslag 'zou beramen'. Weer staat er niet bij dat Israël niet zomaar een Palestijn verdacht een aanslag voor te bereiden, maar het hoofd van de Popular Resistance Committees, Zuhir al-Qaisi.

Zij schrijft ook dat '24 Palestijnen om het leven' kwamen, 'onder wie vijf burgers'. Dit is verwarrend. Zij suggereert dat 19 slachtoffers geen burger waren. Dat waren dus combattanten. Maar burgers kunnen volgens het oorlogsrecht ook combattanten zijn. Iedereen die combattanten helpt, is volgens het oorlogsrecht een legitiem doelwit. Van een persoon die achter een computerscherm een drone aanstuurt tot iemand die zich willens en wetens als menselijk schild opwerpt om een combattant te beschermen, volgens de Law of Armed Conflict (LOAC) zijn zij allen een legitiem doelwit. Wat de NRC hier doet, is het volgen van een eigen interpretatie van wat een legitiem slachtoffer is tijdens een gewapend treffen.

Deze onkunde met de LOAC vinden we ook in haar beschrijving: 'Tachtig Palestijnen, vooral burgers, raakten gewond'. Dat zegt niets over de legitimiteit van het verwonden. Zodra burgers combattanten op wat voor manier dan ook helpen, zijn zij gerechtvaardigd doelwit voor de tegenpartij geworden.

NRC schrijft: 'Zo'n tweehonderd Palestijnse raketten verwondden acht Israëlische burgers en deden honderduizenden Israëliërs in het zuiden van het land af en aan naar de schuilkelders rennen.' Hiermee suggereert NRC dat terwijl Israël tientallen slachtoffers onder de Palestijnse burgerbevolking maakte, honderden Palestijnse raketten slechts acht Israëlische burgers verwondden.

De NRC schrijft verder dat 'Het leger (...) zaterdag triomfantelijk meldde dat negentig procent van de raketten op Israëlische steden kon worden onderschept.'

Het gebruik van het woord 'trionfantelijk' suggereert eigenwaan. De auteur vervolgt: 'Het succespercentage zakte daarna echter tot onder de 80; tijd om de geweldsspiraal te stoppen voordat de bevolking zich niet meer beschermd voelt door de regering.' Daarmee zegt de journalist dat eerst het leger zich op de borst sloeg om zijn effectieve bescherming, maar toen die bescherming minder effectief werd, besloot de regering snel tot een staakt het vuren. Daarmee suggereert de auteur dat als het succespercentage hoog was gebleven, Israël niet tot een staakt het vuren had aangedrongen. Uit niets blijkt waarop zij die hypothese stoelt.

De journalist besluit haar analyse met: 'Bovendien had Israël net met succes de aandacht van het Westen op Iran weten te richten. Dat werkt volgens Israël aan een atoombom waarmee het Israël wil vernietigen'. Daarmee wordt gesuggereerd dat Israël met succes de aandacht van het Westen manipuleert en dat alleen volgens Israël Iran aan een atoombom werkt. En dat die atoombom alleen een probleem voor Israël zou zijn.

NRC internet 13 maart, kop: '[Wapenstilstand in Gaza](#)'

"Sinds vrijdag zijn door Israëlische bombardementen 25 mensen omgekomen in Gaza, onder wie achttien strijders." Hierbij zijn de dood van zeker twee mensen geteld die hoogstwaarschijnlijk niet door Israël zijn gedood, waaronder een jongen van 15 die bij een explosie omkwam en een jongen die bij een begrafenis omkwam waarbij in de lucht geschoten werd.

Verder valt op dat men weliswaar wat achtergrond informatie geeft over de Volksverzetscomités, maar hun terreurdaden wel met grote voorzichtigheid omschrijft (worden verantwoordelijk gehouden voor ... zouden...).

Ook valt op dat men wel alle Palestijnse doden van de Israëlische aanvallen noemt, maar niet bijvoorbeeld het aantal raketten dat op Israël is afgevuurd.

Op de foto zien we het Iron Dome raketafweersysteem in werking. Als onderschrift staat er bij: "Israëlische militairen zagen gisteren een raket gelanceerd worden vanaf het raketschild Iron Dome in de zuidelijke stad Beer Sheva". Het ging dus om een raket om een Palestijnse raket te onderscheppen, maar dat meldt de NRC niet. Je zou zo kunnen denken dat men een raket op Gaza afvuurt.

NRC internet 13 maart: '[Wapenstand \(sic\) tussen Israël en Gaza na vier dagen van geweld](#) - 12 foto's'.

Onder één van die foto's stond: "Een Israëlische man staat achter een gesneuvelde winkelruit na een Palestijnse raketaanval bij Ashdod gisteren. Israël zelf vuurde ruim 200 raketten af op doelwitten in de Gazastreek". Na kritiek van een lezer ("Israël vuurt geen raketten af maar beschiet Palestijnse militanten vanuit de lucht") werd dit veranderd in: "Een Israëlische man kijkt door het gesprongen raam van zijn woning. Het raam spatte uiteen bij een Palestijnse raketaanval vlakbij de zuidelijke stad Ashdod."

Donderdag 15 maart in de kortkolom: 'Toch weer aanvallen Palestijnen en Israël'.

Jeruzalem. Ondanks een staakt-het-vuren heeft Israël vanochtend een luchtaanval uitgevoerd op militanten in de Gazastreek in reactie op drie raketaanvallen op het zuiden van Israël"

Is het nu Israël dat het bestand schendt, of zijn het 'de militanten in de Gazastrook'? De zin zou chronologisch juist zijn als er stond: Het staakt-het-vuren bestand werd geschonden door militanten in de Gazastrook die raketten op het zuiden van Israël afvuurden. Israël heeft deze schending beantwoord met een luchtaanval.

=====

Conclusies

Israëliisch leed wordt niet genoemd.

Een ding dat opvalt is dat in de berichtgeving veelal wordt voorbijgegaan aan het Israëliische leed. Alhoewel er in verscheidene berichten terloops wordt genoemd dat er afgelopen dagen ook Israëli's gewond zijn geraakt en er meer dan 200 raketten vanuit Gaza op het zuiden van Israël zijn afgevuurd is er geen aandacht voor de impact die de voortdurende raketbeschietingen hebben op de Israëli's die in de buurt van Gaza wonen. De permanente dreiging van dood en verderf leidt ertoe dat een miljoen mensen daar in voortdurende angst leven.

Sderot maart 2012

Het [NIW meldt op 15 maart](#) dat er alleen al in 2011 680 raketten zijn neergekomen in de buurt van Sderot. Dat is gemiddeld 2 per dag. In Sderot durft vrijwel niemand meer de straat op te gaan omdat men maar 8 seconden de tijd heeft om tijdens alarm een veilig heenkomen te zoeken. Ook in Ashkelon gaat de hele dag het alarm af. In heel het Israëliisch gebied wat onder het bereik van raketvuur vanuit Gaza ligt, zijn veel kinderen getraumatiseerd en hebben als gevolg daarvan lichamelijke klachten, en is het openbare leven volledig ontwricht.

Soms werd het Israëliische leed geminimaliseerd door de vermelding dat raketten weinig schade hadden aangericht en dat er aan Israëls kant geen slachtoffers waren. Er werd vaak van enkele raketten gesproken die op een bepaalde plaats waren neergekomen, en zelden werd vermeld hoeveel raketten er in totaal al waren afgevuurd op Israël (dit liep op tot zeker 300 bij het ingaan van het staakt het vuren). Nergens werd vermeld dat ook in 'rustige' of normale tijden er bijna dagelijks raketten op Israëliisch grondgebied neerkomen. Raketten die stuk voor stuk dodelijk kunnen zijn.

Geen onderscheid tussen strijders/terroristen/militanten en onschuldige burgers

In de berichtgeving lag sterk de nadruk op de doden en gewonden aan Palestijnse kant en het feit dat er in Israël slechts enkele gewonden vielen en weinig schade was. Pas later in de artikelen werd (soms impliciet) gemeld dat de meeste (en de eerste dagen alle) doden aan Palestijnse kant strijders waren. De escalatie begon nadat Israël twee leden van de Volksverzetscomités (PRC's) hadden gedood, die volgens Israëliische inlichtingen bezig waren met een grote aanslag op Israël. Dat laatste werd echter meestal niet genoemd. Andere doden waren vooral leden van de Islamitische Jihad die op weg waren raketten af te vuren, of in of nabij raketlanceerinstallaties en wapenopslagplaatsen aanwezig waren. In plaats van op het verschil in doden aan beide kanten te wijzen had men ook de nadruk kunnen leggen op het verschil in intentie: de meer dan 300 vanuit Gaza afgevuurde raketten waren zonder uitzondering bedoeld om maximale schade aan te richten en zoveel mogelijk slachtoffers te maken, terwijl Israël juist probeert om zowel aan eigen kant als bij de Palestijnen onschuldige slachtoffers te vermijden. Terwijl de Islamitische Jihad (net als Hamas) opereert vanuit burgergebied en raketten in de nabijheid van huizen en scholen afschiet, doet Israël er alles aan de

eigen bevolking te beschermen. Scholen gingen dicht, mensen werd gesommeerd in de nabijheid van schuilkelders te blijven en men investeert miljoenen in het dure maar effectieve Iron Dome raketafweersysteem. Al deze zaken bleven onderbelicht, zodat alleen de simpele rekensom: 25 doden tegenover 8 gewonden overbleef. Alsof de moraliteit van beide partijen kan worden afgemeten aan het aantal slachtoffers dat men had te betreuren.

Aandacht van de media

Hoewel men in de berichten het onderscheid tussen burgers en strijders vaak niet maakte, lijkt dit wel een reden dat de berichtgeving over deze escalatie niet prominenter werd gebracht. De kranten maakten er geen voorpagina nieuws van en de NOS had alleen een paar korte berichten in de TV journaals, zonder reportages. Ook de internationale veroordelingen die Israël bij dergelijke escalaties doorgaans ten deel vallen bleven grotendeels uit. Terecht eiste het zo veel extremere dagelijkse bloedbad in Syrië meer aandacht op. Desondanks is de berichtgeving, vooral het aantal berichten op de websites, toch wat buitenproportioneel te noemen.

Van de kranten besteedde de Volkskrant de meeste aandacht aan het conflict, met zeven artikelen online en nog eens vier in de papieren krant. De Volkskrant bood tevens de meeste achtergrond, met een interview met een Palestijnse strijder en een stukje van de Israëlische ambassadeur. De NRC had drie artikelen in de papieren krant en vier online (exclusief fotopagina) en Trouw had zeven artikelen online en weinig in de papieren krant. Bij De Volkskrant is er een duidelijk verschil tussen de artikelen online, die van de persbureaus afkomstig waren en kort en gekleurd waren, en de eigen berichtgeving in de papieren krant, die veel evenwichtiger is. Bij de NRC zijn juist de online berichten nog relatief evenwichtig, vergeleken met zowel de eigen papieren krant als met de ANP berichten die Trouw en de Volkskrant online plaatsten. NRC gaat in de papieren krant weliswaar iets dieper op de zaak in maar dat leidt niet tot evenwichtigere berichtgeving. Ook bij de NOS is er een duidelijk verschil tussen de geschreven artikelen op de website en vooral de geluidsfragmenten met de correspondentie.

De berichten op de websites waren doorgaans het meest gekleurd. Er wordt nauwelijks enige achtergrond informatie gegeven zodat een en ander gereduceerd wordt tot het aantal doden en gewonden aan beide kanten. Daarbij meldden de koppen bijna uitsluitend Israëlisch geweld, evenals de foto's. Het aantal raketten op Israël wordt veel minder vaak genoemd dan het aantal Palestijnen dat door Israël werd gedood.

Onjuistheden

Naast omissies en selectieve berichtgeving waren er ook enkele feitelijke onjuistheden. Zo melden NOS, Trouw en Volkskrant dat er sinds het einde van de Gaza oorlog een staakt het vuren was en dat Hamas dat ook nakwam. Er werden echter de afgelopen maanden geregeld raketten op Israël afgevuurd en ook Hamas heeft na de Gaza oorlog meermaals raketten afgevuurd. Ook zijn er vorig jaar aanslagen geweest in onder andere Eilat en verijdelt Israël ook nog steeds aanslagen.

Alle media melden ook de dood van een tienerjongen door Israël op 13 maart. Het is echter onwaarschijnlijk dat hij door Israël is gedood, zoals blijkt uit het verslag van een AFP verslaggever die ter plekke was.

Ook bij de foto onderschriften ging het een paar keer mis. De Volkskrant meldde op 11 maart onder een foto van het Iron Dome raketafweersysteem in werking [dat Israël een raket op de Gazastrook afvuurde](#). De NRC meldde op 13 maart abusievelijk onder een foto dat Israël 200 raketten op de Gazastrook had afgevuurd, wat natuurlijk op het aantal raketten dat vanuit Gaza op Israël werd afgevuurd sloeg. Beide onderschriften zijn aangepast, waarschijnlijk na klachten, maar men heeft de fout niet toegegeven of openlijk gerectificeerd. De NRC meldde verder op 13 maart een veel te laag aantal raketten van Palestijnse kant.

Iron Dome afweerraket maart 2012

Onopgemerkt bleef dat door sympathisanten van de Palestijnen valse foto's van bloederige Palestijnse kinderen werden verspreid en aan Israël toegeschreven. Een medewerkster afdeling media (!) van VN organisatie OCHA in Gaza [twitterde een foto](#) van een Palestijns meisje met bebloed gezicht en gewaad en de tekst 'Gaza is bleeding. Another child killed by Israel. Another father carrying his child to a grave in Gaza'. De foto blijkt echter uit 2006 te stammen en het arme kind was van een schommel gevallen. Tijdens de Gaza oorlog dook precies datzelfde beeld ook al op. Ondertussen beschouwen veel media de VN als een zeer betrouwbare bron die men kritiekloos citeert. Van OCHA kwam toevallig afgelopen maandag een zeer negatief rapport over het stelen van water door Israëlische kolonisten uit, dat kritiekloos door de media werd overgenomen. Er circuleerden meer nepfoto's, en ook de aangedikte rookpluimen die tijdens de tweede Libanon oorlog populair waren doken weer op. Dit fenomeen wordt weleens sarcastisch 'Pallywood' genoemd. Maar terwijl de media wel graag en geregeld berichten over de vermeende oppermachtige gewiekste Israëllobby en haar 'hasbara' tactieken, blijft dergelijke Palestijnse propaganda altijd buiten beeld.

Tot slot nog iets over woordgebruik. Het is sinds jaar en dag gebruikelijk om Palestijnen die aanslagen plegen en beramen evenals zij die raketten op Israëlische steden afschieten, wat eufemistisch 'militanten' te noemen. Een militant is eigenlijk iedereen die geweld gebruikt in een politieke of nationale strijd maar geen onderdeel uitmaakt van een leger. Door dit gebruik wordt wederom het onderscheid tussen burger en strijder verdoezeld. Want terwijl een terrorist zich expliciet op burgers richt en zoveel mogelijk dood en verderf wil zaaien om zijn politieke doel dichterbij te brengen, kan de militant zich op van alles richten met allerlei doelen. Wij vragen ons af waarom de media niet weer de begrippen terrorist en guerrillastrijder invoeren om dit onderscheid wel aan te duiden?

Dit onderzoek is een initiatief van [Israel: 12 Points](#), [Israel-Palestina.Info](#) en de stichting [WAAR](#), en werd uitgevoerd door Ratna Pelle, Erik Veldhuizen, Wouter Brassé en anderen.

Wij maken ons al een tijd lang zorgen over de in onze ogen vaak niet objectieve berichtgeving over het Israëlisch-Palestijns conflict. Vandaar het initiatief om een mediamissers nieuwsbrief te verspreiden met de belangrijkste missers van de afgelopen weken. Deze zal ook op de websites www.israel-palestina.info en www.israel12points.nl worden geplaatst.